

Zamek Królewski na Wawelu

OLGA CIASTOŃ

HISTORIA ZAMKU

Górujące nad zakolem Wisły skaliste wzniesienie od wczesnego średniowiecza było siedzibą świeckiej i duchownej władzy. Istnieją jednak ślady wskazujące na obecność tam człowieka od okresu paleolitu. Mieszko I (p. 960-992), pierwszy historyczny władca i twórca polskiej państwowości obrał Wawel na jedną ze swych siedzib. Początkiem XX wieku podjęto monumentalny program odnowy Wawelu, zmierzający do przywrócenia mu dawnej świetności, a po odzyskaniu przez Polskę niepodległości przekształcono go w muzeum.

○ WAWELU

- Zamek Królewski na Wawelu wraz ze wzgórzem wawelskim to jedno z najbardziej znaczących historycznie i kulturalnie miejsc w Polsce. Będący przez wieki siedzibą królów polskich i symbolem państwowości, w r. 1930 Zamek stał się także jednym z najważniejszych muzeów w Polsce. Gromadzi ono kolekcje obrazów, grafik, rzeźb, tkanin, wyrobów złotniczych, militariów, porcelany i mebli.

Romanizm

Na przełomie 1038 i 1039 Kazimierz Odnowiciel powrócił do Polski i przyjmuje się, że tym samym Kraków został siedzibą władzy królewskiej i stolicą państwa.

Budowę drugiej katedry, tzw. „Hermanowskiej” rozpoczęto pod koniec XI wieku, prawdopodobnie właśnie z fundacji [Władysława Hermana](#). Jej konsekracja nastąpiła w 1142 roku. O budowli tej wiadomo zdecydowanie więcej, choćby ze względu na jej zachowany wizerunek na odcisku pieczęci kapituły krakowskiej z XIII wieku. Także pozostałości są zdecydowanie lepiej zachowane – dolna część Wieży Wikaryjskiej (Srebrnych Dzwonów) oraz w całości trójnawowa [krypta św. Leonarda](#), wsparta na ośmiu kolumnach

Wygląd

- Wygląd Zamku jest prezentowany na kilku stałych ekspozycjach, przybliżających wygląd królewskiej rezydencji w wiekach XVI i XVII.

Malarstwo na Wawelu

- Początki kolekcji malarstwa w Zamku Królewskim na Wawelu sięgają okresu przed drugą wojną światową – stworzyły ją między innymi dary prywatnych kolekcjonerów: zapis testamentowy Jerzego Mycielskiego, zrealizowany w roku 1929. Druga wojna światowa i niemiecka okupacja w latach 1939–1945 przerwały rozwój muzeum na Wawelu – do utraconych wówczas dzieł należą n.in. do dziś nieodnalezione obrazy malarzy holenderskich

Przykłady dzieł sztuki

Rozbiory

- Wraz z trzecim rozbiorem (1795) Wawel znalazł się pod zaborem austriackim. Wojsko austriackie przekształciło wzgórze na koszary, co pociągnęło za sobą liczne zniszczenia i przebudowy: obmurowano krużganki i zmieniono wnętrza zamku, rozebrano część budynków (m.in. kościoły św. Jerzego i św. Michała). Po upadku powstania krakowskiego i zlikwidowaniu Rzeczypospolitej Krakowskiej na Wawelu wzniesiono trzy ogromne gmachy szpitala wojskowego.

Mapa Wawelu

budynki
zieleń
ścieżki
skały

Ciekawostka

- W Skarbcu Koronnym zamku na Wawelu przechowywany jest miecz koronacyjny królów Polski - Szczerbiec, jeden z najcenniejszych zabytków historii Polski oraz jedyne zachowane insygnium koronacyjne dynastii Piastów.

Dziękuję za wysłuchanie

- Olga Ciastoń

